Anulu V. Nr. 20.—379. Joi, 11\23. Martiu, 1865.

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Ese de 3 ore ori si septemane
Joi si la Dominece.

Pretiulu pentru Austria.

Pe anu integru . . . 10 fl. v. a.
Pe jumetate de anu . 5 fl. v. a.
Pe trei luni . . . . 3 fl. v. a.

Pentru Romania si Straintate.

Pe anu integru . . . 14 fl. v. a.
Pe jumetate . . . . 7 fl. v. a.
Pe trei luni . . . . 3 fl. 50 v.

Pretumerationea se face la Tipografia Tratinner-Carolina la strada domnesca Nr. 5. sea corespundiende la Redactiunea diurnaliului Sirulata Bucureiscului (Turkesiasc Nr. 9. unde sunt a se adresa toate cererile de anunciuri, subscriberiu, speditiuni, etc.

Scrisiuri infrancate si necuprinditoare numai ne se primescu. Scriptele publicatiuniu se vora ate.

Pentru insertiunea publicatiuniloru sa a se respunde 6. cruceri de linia. Una sau o linguriasa costa 10 cr. v. a.

Scire elcèrica parteculare a „Concordiei"

Data, Cerlistu, 22. martiu la 9 ore 32 min. a m.
Sosita, Pesta, 22 martiu la 11 ore, a. m.

Incercerile de impacatinne s'au frantu, patintia nostra si voinia'a aplecata de a sacrifica fasera indesiertu. Unii d'intre si nostri se departara ceri, alii cu Arcepiscopulu, la postulatu (doriniia) mai innaltu inteliforiu, remasera inca pana mane a lei.

REVISTA POLITICA.

Pesta $^{21}/_{22}$, martiu 1865.

Deslegarea impartirei fondurilorru si a mustiriloru comuni Rloru si Srbilorru da de mari greutati. Dupa informatinea ce printrunu ia asta privintia, congresulu serbescu nu vre sê dee Rloru mai multu de 100,000 fl. v. a. d'in fondulu antaiesc, ca si d'in anu 1860 si 1861 de abiè vre sê ceda inicu'a monastire a Bolnogeliei, ca se alla si pana acum sub jurisdictiunea episcopului aradanu. Astfelu, ierarcia romana ne avendu sê asecute neci unu bine de la coreligionarii sêi, va face intelepiescse de va cere decisiunea Maj. Sale imperatului, care ca totdeauna, asiè si intru acesta cestiune va decide dupa dreptatea si cumpetulu cerescesci loru sale sentiminte cêtra poporulu rom.

Diurnalele de Vienna se ocupa de cête-va dile cu ideia propusa de Prusia'a pentru alu ministru de statu Schmerling, de a-si cere demisiunea, unele voru sê scie si ca si si cerutu-o. Portarea casei albegatiloru senatului imp. na ingreinatu intru adevaru pentru ministru Schmerling, dar nimene sê nu alinece a crede cà resolutiunea acestui barbatu de statu se'i urmasu d'in asta cause si cu unu cuventu d'in afaceri interne, cà-ce guvernulu, in intielesulu motiuiu lui Berger, preste cêrta a sup'a interpretarii §-lui 13. usioru ar potè sê trece, fara a se scà unu conflictu de era cu camer'a voiesce o intreptelare restringatòria a §-lui 13. cà era cà'a bcerilorru si guvernulu nu se invoiesce la acesta, — prin urmare aici nu e causa de ceze ministeriale neci de o desfiintare a casei deputatiloru: aiurea trebue se jaca dara cau'a cea adevarata a crisei, daca estie intru adevaru, si acea avemu sê o cercêm in politic'a generale. Aici trebue sê fie desbinare in pareri. E lucru cunoscutu cà colegiulu diu Schmerling, d. ministru de externe contele Mensdorff in contielegere cu partita curtii, excorsa li se insotiesce si prè mult'a vointia a Suveranului inas-si, tienu tarè la alianti'a cu Prusia, precandu d. Schmerling, apropiandu-se mai multu de o politica analoga cu a Francei, voiesce alianti'a cu staturile mediulocie a le Germaniei; si mai bine ar vre ruptura cu Prusia'i decât a-i face concesiuni. Retragerea dui Schmerling ar fi o lovitura de morte pentru tèneriulu constitutiunalismu in Austria, si contra'a lovitur'a (reactiunea) cadere sale ar senti in Ungaria. Pasm'a cèrei mai intelesi rialu au pusu in viua miscare tota Pres'a liberale d'in Austria, si tote dorintiele sunt, fiesce, in favorea barbatului care au creatu constitutiunea d'in fauru, si care au aperatu-o pana acum cu barbatia si perseverantia in contr'a torintelui reactiuni, in care notè si aristocratia magiara d'in cause usioru de priceputu. Daca imbinatele incercêri a le aristocratiloru magiari cu cei de d'incolo de Laita ar isbutì cu pànurile loru, atunci absolutismulu ar invia era pre unu tempu, cà-ce lunga victia mi pote sê aiba neci intru'unu casu. Sperâmu inse, cà acelu-a care atè preste partite, care d'in caruia sêu indemnu au datatu imperiulu cu constitutiune; prè bunulu suveranu intru intielepiiunea sa si intru folosulu statului va sci sustienè cu man'a-i vigurosa constitutiunea poporelorru sale si va delaturà pericolulu ce se vede a o amenintà.

Desbaterile a sup'a Adresei in senatulu Francisei se inchiara in 18. l. c. Intregulu Adresei fu votatu prin 130 vôturi contr'a 2. — Corpulu legislativu i s'ara impartitu proiectulu de Adresa. Acesta-a e unu documentu lungu, rece si fara de colore, o cercuesiere goala a cuvintelui de tronu, unde despre tote se dice cête-va fara de a petrunde la miezu'a lueruliui. Neci o inchiere precisa nu descma potentiei carora ce ar avè sê urmeze pentru a respunde dorintelorru loru. Paragrafulu celu'a lu referintiele statului cêtra bnsèrice si ingrurilu punctu ce-va-si acentuata intru intielesulu unei montiuni date ultraumtanesimului. Cêtu pentru cestiunea Romei, adresa'a dà guvernului totu libertatea sa de lucrare.

In Prussia, guvernulu au facutu o incercare de pre urma pentru impacatiune intre corona si casa'a deputatiloru. Ministrulu de resabelu, D. Roon, au decliaratu in comissiunea casei, cà ministriulu se invoiesce a lasà sê se delega pin'la efectiulu normale ale lui ani in tempu de pace, sub unumite conditiuni, d'intre cari unele cu anevoe voru fi primite de camera. Ministrulu cere a se pastrà organisatiunea actuale a oste si dreptu'a de trei ani a servitiului militare. Cêta de aspre se paru a fi acestè conditiuni, concestuna facuta dreptului legelatiuiu, era ce tusese dorit'a principale a camerei, va fi totusi acceptata de majoriu'a importante pentru ca sê se pota face transactiune onorifica pre acesta base. Asta concestiune si unu omagiu facutu principiului, cà'a ajutà sê constituiunii si care sêmena a indegetà d'in partea guvernului convingerea cà ar fi periculosu sê se urmedze a guverna si mai de parte fara concursulu representantiloru nationali.

L'immaiuli a siasi ni fiesiè cinst à instruire si à liberè, Lesuiuiuc. (Omenimea are unu copilu cèrem de a instrui si a crescè.)

Sunt momiinte in vieti'a omuliui in cari alarmatu fiindu de cesaltarile spiretelorru ratecite, trasare, si revolta, se scola d'in pastvitatea sa, ca se stee fronte cu rationaualele chimere, sofistice, cari inficosieza conscuintiì'a publica, atunci, candu se lucrea de regenerarea unui poporu prin restabilirea institutiloru binecuventate de providintia si recerute de geniulu bunu alu umanitatei. Io nu am neci o placere de a manopezà conceiulu cu polemii futile, inse candu observeu cà cuatemaiele cele mai vitali se tregèza prin omeni de statu, in cari uniunea, perseverantia, voluntatea natiuiui ar trebui sê redestece, candu vedu, cà si inca se indura a cugetà, a scriù, a analisà elementele prapcarei natiuiui, si simburele consultariloru sale se indura a la-aunceà publicului, ca se guste si publiculu d'in fructele reproduse de densii, atunci acele reproduceu in inimele generale, efectele sale, adeca: a placerei sêu a amaretiunei; si cea in mine proprietatea d'in urma au cascatu desastrosu si mi-au revoltatu senticiu bunu. Ca consultarile loru se nu fie consecrate de consciinti'a publica, si ca d'in profundimea inimei multe se scapepere semaciinile causeiu, me afiu cràs-si in conflictu cu combatterea argumiteloru false, si notiuniloru inventate de o superstitiune, care asiedia dreptulu convictiuei individuale preste cea a ahi natiunei. Consultarile loru mai tare ni au inveniutu inimile, de cètu ni le au induluitu, in totu casulu era-si sustenu numai cu amar'a esperintia, cà spirele politice nu au inainta intru elupterea si invingerea principeloru moderne, pe carii se baseza adeveru'a desvoltare a institutiuniloru civilisteorie de poporu, ale-au totu inemgirate de ghiati'a absolutistica, si impregnate de prejudetiele tempestatiloru seculare, ca si nasa suprinsa de ghiatia, carea nu-si elpeta libertatea miscariloru necesarie. Ceu numai cu reintorcerea sorelui prima-vereì. Sorele; adeca vieti'a constitutiunale s'au reintorsu, inse radiele si, ideele cele sublime ale civilisatunei nu au prevalutu a dissèlve ghiati'a absolutistica, si a dàtpà nitorii obscurantanilui, si asiè suntemu inca totu constrinsi pe unu mapezu nedestemnatu de a ne mai tarai ca dobitocele in elie'a indigiitici morali si materiali. Lucru tristu! inse constatatu. Omenii politici de stati si trasa basele desvoltarii nostre! Antaiulu fundamentu asiediatu de densii, e vointi'a lapidara nestramutavera a metropolitiloru, episcopiloru, de a radicà institutii numai conficutuali de'n jusu pana susu, asiè prin acesta principiu ne au facutu scàvei morali si materiali metropolitiloru si episcopiloru, si ne au pusu in conflictu cu densii spre elupterea dreptului convictiunei nostre natiunali, asupr'a celui de convictiunea individuale. Alu doilea principiu a reschirarei autonomiei bisericei nostre, (o ironia amara! cà-ce simptome de autonomia, in bescric'a grecu-rom. nu au s'an observatu), in cazu, candu statulu se ar incumetà a radicà, de esemplu, o universitate pentru trei milione de romani d'in monarchi'a austriaca, prin ace'a, cà regimulu ar dinuedà personaliulu, si ar fi proprietatea statului, fara nu a confestiuiu, ne considerandu, cà devenindu universittatea, proprietatea statului, devine in unu statu adeveratu constitutiunalu, si cea natiunali, si ar ajunge de o data cerèle de conconfestiunali, adeca impedimentulu culturei nostre inutile. Alu treile principiu e, ,,se nu astegimu, ca unu omu'a copta se ne ceà'a pipera," si asiè prin ratiuunantiele aceste paupere si demne de compatimire, omenii politici si-au implinitu misiunea, s'au trasu d'in confusiune, si ne au impresu pe noi in calamitatile seculari.

Asecte nu-au principele veritatei eterne continute in evangeliu si pri cari egalitatea omeniloru insinta si mi Domnedieu, se ar potè realisà si pe pamentu prin legi si formele guvernului, dandu universalitati centieniloru parcia egala de intervenirea pentru'a in guvernisu, si prin aceste in data partecipare in beneficiele morali si materiali a societatei politice, d'in aceste au vedenii cà statulu se ar constitui pe pamentu providentia celoru slabi, si in casuri extreme ara intinde alimente morali celoru lipsiti de totu asiedimentele civilisatorie, d'in aceste nu ar vedeà dedtu pa'rasirea totala, si mortea nostra morale, atunci, candu cuventulu celu d'in antàiu alu statului aru trebui sê resuse de institutiune, activitatea materiale si intelectuale a unoru popore paltratutu de injuriele secliloru; asiè cu greu se va realisà avenirea neamului nostru la dreptulu publicu, si pri acesta prepararea unui avenumentu progresivu neofenetu regulatu cêta egalitatea nivoului, luminarei, bunastarei cu cele-lalte natiuni, asiè noi vomu remasà unu copilu eternu, destinatu de a balanzà in cumpen'a destinelorru, in folosulu unei sêu altei natiuni, fara de a potè ce-va contribuì la emanciparea intereseloru nostre natiunali, ca noi vomu remanà aplatiuru eluptarea drepturiloru moderne, cêra magiarii tari si poternici intru prettinderea si eluptarea drepturiloru moderne, asiè noi, romanii vomi fi lipsiti de civilisatune, adeveratulu dreptu de cetatìnu in tempurile moderne, vomu trebui sê renuncàmu de tote progresele, luminarea si concurerea spiretului nostru, vomu fi silìti a lasà afara de dreptu si de actiunea politica partea cea mai mare a poporului nostru, care nu pote reproduce consulu de argintu, singuraliu semnu, si titlu materialistu de participare in mechanismulu constitutiunalu in defectulu reconoscerei titlului divinu de omu, ca creatura capabila de dreptu de discernementu, si voluntate. Cà-ce egalitatea natiuniloru pronunciata, inca nu e de ajunsu de a partecipe in mashìn'a statului, prin egalitate am inecatu de a noi fi sclavi, fara de a fi incetatu de a fi guvernati prin natiunile privelegiate

egalitatea politica e numai intre demnitari electorali, ei sânguri su-egali, pana candu restulu poporului nostru e destinatu de a perirà greutatea altoru-a; asâ noi prin persevrarea nostra in ignoranția, nu ne vomu potè innmulti factorii electorali pe terenulu agriculturei, industrei, comerciului, artelorsi scienciloru, vomu remanè nobeni si inferiori (dupe altoru-a, si sacrificile formeloru guvernementali, vomu incurge pericolulu in bululu articeilarei natinude de a fi celisai d'ân cadrulu constitutionalu, pentru-ca vedetî bine, ca destinulu nostru, e materialismulu politicu, care asiedia dreptulu proprietatei asupra celui de omu, e censulu de argintu, e chinea de condicione, care se pote includè de totu la spatele nôstre, asâstandu innormantarei vieticei nôstre constitutionali risulu si sarcasmulu natiuniloru privilegiate.

Desvoltarea, intarirea vieticei nôstre politice si civile, stâ in legatura strinsa cu institutiunea populare si imaia, fâra de ea factorulu celu mai politicu ne lipsesce, si cetatenii nostri, si mai ântâiu pentru noi, a ne negà ocrotirea, favorea regimului in fondarea instituteloru populare si imaie, ar insemnà a ne scote d'in ordenea politica, a pune stavila progresului nostru natiunalu, a ne lasà si de aici inainte sub tutelà morale si materiale a magiariloru si sasiloru, a dunà a perpetuà stvenatinea idealeiu, imperfecta si apetitului, republicei intelegentei in magiari si sasi, a confirmà si credità patrimoniulu si dreptulu loru istoricu, fâra noua a ne relegà selavia nostra seculare. Inse rificuliulu in estrasulu d'ân epitôlà d'ân 15. fevruarie se mai adauge si experintîa inficosanta, cà noi nu amu dobanditu nici o stabilitate politica! In afara precumu in lumîra guvernului sunteni alungati in tote pretentiunele nôstre natiunali, de unde se vede, cà introducerea nôstra in sistemulu politicu, e mai multu parata, de cât reale. Ea e unu pondu inutiliu, candu forma guvernementale e statorita, ea e unu pondu binevenitu, candu se lucrea de una sâu alta forma guvernementale. Cere opiniunea publica binudeatoriu morale? ea e respinsa in labirintulu conflicteloru confesionali! e redusa la nepotinîta anticonstitutionale! dara cu relegarea nôstra in elementulu ceteloru de jalasi de anu d'ân ântâiu? nimicu? pentru-cà ai sicî inca ne sânginu in voinîta absolata individuale a metropolitiloru de a susteni cu tote pretiliu principialu confesionalu, se ia-tiena cu domnedieu inse nu in detrimentulu nostru natiunalu, ci in folosulu desvoltarei nôstre civile, asâ dara noi apasiti cu dupla victima si ântâ si raporetâ temporariu, si sub celu spiritualu. Sub celu temporariu, pentru-cà avenirea, restului poporului nostru, in politica, care au pote reproduce materialismulu politicu, de perfectuinarea facultatiloru intelectuali, si fiindu-cà ântâ de a nasci remedu in brutalitate si ocsicenia, e imposibile de a se sfeptui, sub celu spiritualu, pentru-cà factorulu celu mai salutariu, autonomîa, esercerea institutiuniloru nôstre besericeconstitutionali ne lipsesce, participarea cleului inferiori si a poporului in gymnasiulu celeiatecu e d'ân fundu pana in culme refusata prin concordatu, facultatile morali si fisice si sunta in tote dreptunele cernate, neci o usia de demanîdia nu se deschisa, si asâ suntemu constrinsi a ne imaduà in nepotînîa nôstra, si in agonîa mortei nôstre politice, inca suntemu insultati cu apostrofurea se nu asteptâmu cadrera munei cope in guru. Atunci inu e nâcrare, candu magiarii si sasii suntu implacabili in manuieserea drepturiloru sale esclusive, si certicoasi in cedarea terenuluj de secli acupati de denisi, ce-ce e dreptulu istoricu? de câtu paupertatea nôstra morale si materiale! Unu picu de lumina civilisatoru respunsîta in poporulu nostru? va fi ântâiu de a-lu inaltà in dreptu, potere, si virtute, va curupà fâra violentia officiluru servitudinei, ignorantiei, prejudiciului, va nimici oligarchia numerului micu, si reprezentanza in proportiuni strinse.

Omenii politici in locu de a simplificà rationamentulu loru, lu-mucera, in locu de a lu ochi dîn adeveratele principie moderne, lu-manga in intunecimea secliloru trecuti, candu au domnitu confusiunea si violentia; ei dicu, basandu-se pe lapidar-a voinîta a metropolitiloru si episcopiloru: cà statulu va refusà fundarea altoru universitati, care confessiuni suntu, lucru simplu si adeveratu! pentru cà ehu vedè cà confessiunile se concentrea in una natiune, si deslegarea pretentiuniloru individuali, prin fondarea unei universitati pentru toti romanii ara implini una dorintia natiunala, fâra de a fi constrinsu a se avantuà d'ân nou in ocsicenia, si esperimentarea financiariei. Actulu acestu magnanimu universalmente admisa prin natiune ar imprime estatetiei nostre politice unu caracteru regulatu si natiunalu, ar conciliadà pretentiunile nostre desteptandu-lu d'ân studiulu neferciirei secuilari, unu sonu de bucurie generale ara electrizà totu corpulu natiunalu, inanitatea nostra ara intrà, ameninta de esperimentarea ara despari in ecletatu monumentulu acestui vitale, demnu de intelepîtunea unei guverna luminatu si mai multu de progresulu civilisatoriu. A pune de basa conduitei nostre politicesci, inanineza a pune impostbilitatea, a ne asiedià in isolementu, a ne privà pentru totu de unu'a de numinuiulu civilisatoriu, a prerenà progresu narea nostra la institute straine, a ne face cersitori morali, a inadà literatura'a nostra, a pune in fine in dubietate profundu'a intieleganea si intelegerea nationalitatei, ara in nastinea romana, aceverarà marire a personeloru publice sâ in caracteru nesguduitu, in concepîtuni mari si lucruriloru, in scrutarea causeloru acolo unde ele suntu, in acolo unde e esiste unu pretestu vanu, a gasî unu espedîtnie nevetomatoriu, a sei d'ân confusiunea pasetinei ara in ecletatu'a nostra unei pârti, fâra de a desperà pe ceea lalta parte. Asâ motivulu adunu, cà ace'a e voinîta nesguduita a metropolitiloru de sustienu principiulu confesiunale, ara ei ne-ara ocsicolisà pe ântâ, atutulu a nu intreprinde acceea, ce in favorea magiariloru si sasiloru sau facutu, si a privà natiunea romana de binefacerile societatei monarchice, cà vedetî bine cà inconvenientiulu confesiunalu esiste si intre magiari, germani, slavi, fâra de a fi opritu statulu, ca sê nu asatiesca intrunirea in Pesta, Vienn, Praga. Principiulu confesiunalu ara fi contestatu metropolitilorui romani de a nu radicà institute de joasa pana nasu, inse si pana atunci pana candu metropolitii voru infintità conformu

FOISIORA.

Mus'a romana.

Atunanoes bolletristice pre anulu 1865. Redeau de Ioan Teiritiu.

Aurora romana (N. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) adusu o critica asupr'a acestei culegtare beletristica, dar carea geme de afirmatiuni false. Noi — ca sê nu justificàm, ba motivàm propasirea ca o nôstre privire observatîu, vomu arata câte-ori asemenea critice in tota golatatea lorn, restringendu-ne inse numai la cele mai compromitetorie pentru literatur'a romana.

Opininiii criticei suanumite, cà „critica in presinte la noi nu pote fi ârtu sticrata, elaborata, dupa cum s'ar cuvenì,“ fiindcà „publiculu o privesce de una stacu“ — propasesca, cà publiculu in acesta opiniune rateseesc; si acum introbumu, ore critica pentru rateciriile cuiva sê nu pedece asupr'a opuniu dupa cum se cuvine? adeca sê nu jedece dreptu?

Mai josu afirma cà balad'a in genere „povestesce atare intemplare istorica,“ — de si estetica, carea in presinte ne face manin in o desvoltatiune

constrinsi a ne imadusà in nepotînîa nôstra, si in agonîa mortei nôstre politice, inca suntemu insultati cu apostrofurea se nu asteptâmu cadrera munei cope in guru. Atunci inu e nâcrare, candu magiarii si sasii suntu implacabili in manuieserea drepturiloru sale esclusîve, si certicosi in cedarea terenuluj de secli acupati de denisi, ce-ce e dreptulu istoricu? de câtu paupertatea nôstra morale si materiale! Unu picu de lumina civilisatoru respunsîta in poporulu nostru? va fi ântâiu de a-lu inaltà in dreptu, potere, si virtute, va curupà fâra violentia officiluru servitudinei, ignorantiei, prejudiciului, va nimici oligarchia numerului micu, si reprezentanza in proportiuni strinse.

Omenii politici in locu de a simplificà rationamentulu loru, lu-mucera, in locu de a lu ochi dîn adeveratele principie moderne, lu-manga in intunecimea secliloru trecuti, candu au domnitu confusiunea si violentia; ei dicu, basandu-se pe lapidar-a voinîta a metropolitilorui episcopiloru: cà statulu va refusà fundarea altoru universitati care confessiuni suntu, lucru simplu si adeveratu! pentru cà ehu vedè cà confessiunile se concentrea in una natiune, si deslegarea pretentiuniloru individuali, prin fondarea unei universitati pentru toti romanii ara implini una dorintia natiunala, fâra de a fi constrinsu a se avantuà d'ân nou in ocsicenia, si esperimentarea financiariei. Actulu acestu magnanimu universalmente admisa prin natiune ar imprime estatetiei nostre politice unu caracteru regulatu si natiunalu, ar conciliadà pretentiunile nostre desteptandu-lu d'ân studiulu neferciirei secuilari, unu sonu de bucurie generale ara electrizà totu corpulu natiunalu, inanitatea nostra ara intrà, ameninta de esperimentarea ara despari in ecletatu monumentulu acestui vitale, demnu de intieloptinea unui guvernu luminatu si mai multu de progresulu civilisatoriu. A pune de basa conduitei nostre politicesci, inanineza a pune impostbilitatea, a ne asiedià in isolementu, a ne privà pentru totu de una'a de numinuiulu civilisatoriu, a prerenà progresu narea nostra la institute straine, a ne face cersitori morali, a inadà literatur'a nostra, a pune in fine in dubietate profundu'a intieleganea si intelegerea nationalitatei, ara in nastinea romana, aceverarà marire a personeloru publice sâ in caracteru nesguduitu, in concepîtuni mari si lucruriloru, in scrutarea causeloru acolo unde ele suntu, in acolo unde e esiste unu pretestu vanu, a gasî unu espedîtnie nevetomatoriu, a sei d'ân confusiunea pasetinei ara in ecletatu'a nostra unei pârti, fâra de a desperà pe ceea lalta parte. Asâ motivulu adunu, cà ace'a e voinîta nesguduita a metropolitilorui de sustienu principiulu confesiunale, ara ei ne-ara ocsicolisà pe ântâ, atutulu a nu intreprinde acceea, ce in favorea magiariloru si sasiloru sau facutu, si a privà natiunea romana de binefacerile societatei monarchice, cà vedetî bine cà inconvenientiulu confesiunalu esiste si intre magiari, germani, slavi, fâra de a fi opritu statulu, ca sê nu asatiesca intrunirea in Pesta, Vien'a, Praga. Principiulu confesiunalu ara fi contestatu metropolitilorui romani de a nu radicà institute de joasa pana nasu, inse si pana atunci pana candu metropolitii vorui infintità conformu

administrarea, si castatata, si istori'a literaturelorui documentea cu pagie, cà materi'a fiacarui opu artisticu, prin urmare si a baladei, se pote luà cu libertate poetesca precum ele istoria, mai ârtu si fiacare alta teorea, de ce vistia si referinticie private, fantasia, natura, scl. scl.

In vorb'a, dusimu: — dice, critica asus. cà „balad'a dasi — ca si de fi vorba, pe cadu aci e scurta.“ Ca acesta arata, cà autoru'a nu scii, cà metric'a romana e constituita pre sistem'a tonica, si na pre cea temporala; prin urmare nu se pote pofti balad'a lunga sau scurta, ci numai'n (accentuata) si nentonata (neaccentuata.) — Veramu: „Prisonierilulu romanesc“ e numitu de crit. sum. balada, de si porta tote semnele caracteristice ale lu — romanticei. Obieptula e perfecta, romantic'a se vinga, pe cadu ajutorea, sejertîrea nobila apre feriirea patriei, nesuires dupa cea-va ideale: a aiesha pirtiei ca sangele sau. Limb'a inca e tienuta in tona cavalereasca, chiarsi e pipotresca, nu oscura, ca in balada, lasandu multe degacitu. — Mai josu numesce balad'a vorelu „Florica“ câcele tratèza una obieptu de basma populara, nu istoricu, — deci acea-si crit. afirma, mai zâm a dinsu, cà „balad'a povestesce atare intemplare istorica.“ La urm. dosu cape, dice cà a aliatu cerri sin me-

tru:“ „Nu sum dina e u ceresca“ si: „Se ‘ntreceau ‘n virtuti straluse,“ precandu in antei capr. trorea o sintactica (co recunosce apoi si critic'a, — decadinsa ca in doua o (ceruna) inontra a surenei. Si sintactica si sufonîa au e egale — metru. Intr' unu locu intrebu; „iubirea stauiui dupa care regula a aritei poetice se pote justifiká?“ Noi i respundemu: dupa regula trepîlorn in stilu pictoru, specialmînte a sluecdochei (ovesdoui); dar' intrebâmu si noi de autoru'a criticei: cum si-aroga dreptu de a critiká, deca nici regulele elementarei ale arîtu poetice nu le cunosce? — Mai departe: „Ideiu intrebarea de ansa cu ace'a, cà insuiu espresianea ancu nu o audita. Cum? domnule critisante! nu ti-ai ndusu aminte, cà inca pote sê o audi de ast nainte? ba pote o ia auditu atît si pana acî, si pote to-gnu mai autoruiu; de alta parte — ce e mai pondorosu — a crede, cà propasirea, producerea de co-va nou, se va ajungo asâ, de voumi sarie numai ce ama mai auditu, ceapu, sentîu, — e mare rateseesc. — Mai josu atacu expresianea: tradatu, carea perfeptu e justificata prin regulele de trepi; dar' vediurarnu, cum stâ sat. crit. cu scirîtu sa trepîlora. —

(Varmâ.)

inversiunare! — Credu că nici unu cititoriu de ai foiloru romanesci nu va lipsi a cautà oasîune ca se cunósca per extensum atîtu desăvîrsîte dicursuri în senatulu romanescu, cîtu si cele d'în 12, 13 si 16 ale senatului Francesi. Dêca barbatii de statu, dêca capii besărîceiloru si toti cunoscutii nu se voru cruţà nici de acum inainte cu alta barbatia de aflarea dreptei cumpene intre potestatea besărîceasca si cea mirenésca, apoi numai Dêcu se afiţa acelea ce voru mai urmà preste onorîmea. Nu că dêra în dilele nóstre amu avè se ne mai tememu de prorumperile sangerose ale fanatismului, ci pentrucă asta-dî domnii au invetatu a se folosî cu totulu altuminîtru, dupa unu calculu prea bine precugetatu, de tóte frecarile si diferintele escate dîn nu intre besărîce si staturi, — noi amu trebue-se fimu cu o intîmsa frame aminte la totu ce se intempla si decurge pe d'inaintea nóstra. Dêca capii besărîceloru afla că este cu totulu injositoriu si umiliatoriu, pentru ca Dumnedeu se fiesce binecuvintatu sau nasu, era pe besărîca se o faca portatôrea de slepu a statuliei; dêca era-si suverani si chiaru popórele, nu mai voésca a suferi cu vieţîa odata, ca besărîcanii se se mai amestece în treburi civile, cu atîtu mai putienu ca se supuna tutrutîtu lóru pe lunea intrégu, era pe simţu-si unu singuru, apoi pentru restaurarea pacii nu remane în adeveru altu mijlocu, decîtu separarea totala a besărîcei de cîtra statu intru acestu intielesu si dupa acelea mesîme, pe care le Spania si altele de mai multu tempu Journal des Debats et Independence belge.

Vorbindu mai susu de dîu Rosetti, imi adusesi aminte de inscurcîmîntulu de la Georgie Lazaru. DV. veţi fi aflatu, că dn. Rosetti voésa odîmbra discipulu ai lui Georgie Lazaru pana pre la an. 1820, unca in var'a anului 1863. cumpanindu-se de la DV. la Dnu. Joan pe ţîntîrîmu monumentale pre frumîse pentru ca se faca ale asiedîa la mormentulu lui Lazaru, carele pasea la loculu nascerii sale, adeca în cimeterîulu besărîceiu Sfîntului Ioan Botezatoriu, la o distantia de 1¼ posta de la Sfîntîu în drumulu cîtu mare spre Fagurasiu. Acelea petrii, care cu transportarea lóru, cîtu voru fi costata pre cîtu sciu eu, preste 300 fl. v. a., sunt a se asiedîà în loculu vechei cruci cioplite dîn pétra farmicîosa, în cîtu partea mai mare a epitafiului sêu inscriptîunei ce si-facusu insu-si Lazaru pana se afla în viéţîa, în ani 40, a'-s roua cu totulu, cîtu nu se mai pôte citî de locu. Petrii se afla din augustu 1863. în Avrigu Bîra en la mijloculu aîtîuoru lupte, sbuciumatori, neplaceri, se fia fostu cu potinţia ale asiedîà, si santi; a lipsitu adeca tempulu fîsîlen. In optôvre a. de dn. Rosetti mai destînsu de 2 saptamîni, cu acelu scopu ca dîn aceia se se platésca atîtu gravarea si aurirea inscriptîunii vechi nîtocmis. precum a fostu, cum si a unei noua, compusa de inst-si gratuitu si totodata generosu reverteriu alu lui Lazaru, cîtu si se faca fundamentu petrîloru monumentale, se se copere si se pôsa unu mîsu de lapsi în casa candu Pres. Sa pur. Mitropolitu Andr. bar. de Sîguma ar binevoi a-si luà ostenêla spre a binecuventà semintelo fericitului Georgie. Tóte aste pregatîte sîvre sunt stînse numai de a ne nasu mumai a se defige unà în dîn duminecile d'intre Paseî si Rusalî, spre a se serbà memorîa acelui martîru.

Lipsa bucateloru de sementia în Ardealu a'-s constatatu prin cercetarî oficîose la 30 mîi galete (cubuli a 64 cupp); s'au si luatu measure spre indestulare.

Cestiunea dîn Ardealu a dariî capuliî în referintia cîtra darea de pamentu nu se pote intelege, dêcu cine-va nu va avè la mana urmatôrele dîsu ale lui an. 1867, d'în Monitele de contributune la porunca mai nalta pre candu se luerà la legea electorala.

In Ardealu au fostu în 1861. proprietarî asîa numiţi mari, carî platescu dupe no aîsa (Grundsteuer) de la 25 fl. pana la 10 mîi fl. v. a. în susu cu totîu numaru 2005. dî dona mîi cîntî fruţî: era acesîa toti au platîtu dîn darea de mosîi numai dua sute cinci dîesi si optu mii fl. v. a., era cecalaltu suma pana susu la 1½ milionu o platesu ceilalţî locuitorî si lierî. De a'-se preface darea capuliu în 16% dare de pamentu, ardelenii luati toti la unu locu, aru platî ce-va mai putienu, acésta'-inse nicîdecum mi d'în cauza, ca si cum cei bogatî (adi bogatî?) aru platî pentru cei saraticî si nevoiesi. B.

ROMANIA.

Reportulu dlui ministru secretariu de statu la departîmentulu finantîeru.

Trailta resolutîune
„Se aprôba
Alexandru Ioanu"

Prê imaltîatu Domne!

D'în diferintîa ce esiste nu numai intre cursulu teasurului si cursulu pietei a diferitoru monete ce circula în tîara, ci chiaru intre cursulu teasurului de d'în ceu si de d'în colo de Milcova unoru monete, resulta o multime de necuvîintie, de dificultati si de greutati în transactîunile purtecumîrciale si în comptabilitatea statului. Acesta diferintia de cursu dà inca ocasîune la speculatiuni ilicite; în fîne, cara de depunerî si consumatiuni, ce ati binevoitu a crede intîmpina mari dificultati în compîtabilitatea sa si pentru restitutîa ce i se cera.

Credîu, Prê Inaltîate Domne, că mediulocula celu mai bunu spre a remediîà la acestu reu va fi introducerea unui monetu nationalu, adoptandu-se sistemulu decimalu si o noua unitate monetara tîtencu fîa francula. Inse, pana se va potè introduce acea moneta noua nationale, se sente necesitatea d'a regula si d'a unifica cursulu moneteloru straine, astfelu în cîtu sê despara ca totulu diferintîa intre cursulu teasurului de d'în coce si de d'în colo de Milcova si sê se dee moneteloru una cursu bazata pe adeverata'-loru valore intrinseca.

Necesitatea acesta'-a fostu sentita de multu tempu, si comisîunea centrala a elaboratu inca în anulu 1881. una proiecta de lege pentu adoptarea unei noue unitati monetare, sub numire de Romania indeutîa cu francula, si regularea cursului moneteloru cu scopu de a face sê despara deferintîele locali estetîce. In lun'a lui februariu anulu trecutu, ministeriulu finantîeru d'atunci a insarcinatu pe Bucuresci, Jasi si Galati insarcinate de a alcatuî proiectele pentu unificarea cursului diferiteloru monedî ce circula în tîara.

Avendu în vedere acestea lucrari si gandindu ca'-a comisîunea d'în Bucuresci mai nimerita, fîindu-i basata si pre valorea intrinseca a diferiteloru monedî si pre greutatea loru, precum si pe esigintîele transactîunîloru comerciale.

Am onoare a supune inaltei sprobari a Inaltei mele vostre alcatuitata decretu, pentru fîxarea cursului diferiteloru monedî straine ce circula în tîara

Sunt cu cele mai profunde respecte
Prê Inaltîate Domne,
Alu Marîei Vostre,
prê plecatu si prê supusu servitoru,
Ministru-secretariu de statu la departîmentulu finantîeru.
No. 6026, februariu 13. I. STATU.

Alessandru Joan I-u

cu mil'a lui Dumnedieu si voinţ'a natiunale,
Domnu principateloru-uniţe-Romane;
La toti de fatia si viitorii sanatate:

Vedindu reportulu ministrîulu secretariu de statu la ministeriulu finatîeru sub No. 6026;

Pe potereа art. 14 alu conventiunei d'n 7 (19) aprilîu 1858;

Am decretatu si decretamu:

Art. 1. Fara la adoptarea unei noue sistieme monetara, se voru primi la tôte casele publice monetele straine ce circula în tîara dupa cursulu urmatoriu:

Moneţa de aura	valore in francî	valore in lei
Napoleonu de aura	20 —	54 —
Jumetate idem	10 —	27 —
Dacatu idem	5 —	13 20
Liv'a sterlinga	25 20	68 —
Jumetate idem	12 60	34 —
Galbenulu austriacu	11 85	32 —
Liv'a olandeza	22 68	61 10
Jumetate idem	11 34	30 25
Cuartulu idem	5 67	15 12
Foldulu imperiale Rusu	20 —	55 —
Moneta de argintu.		
Piesa de 5 francî	5 —	13 20
idem — 2 —	2 —	5 16
idem — 1 —	1 —	2 28
idem jumetate	1 34	3 14
idem 1 ainga	1 26	3 15
idem jumetate	— 63	1 27
aftanciulu	— 83	2 10
idem jumetate	— 41	1 5
Fîrfîric'a de 6 craitari	— 21	— 23
idem — 5 —	— 20	— 22
idem — 3 —	— 12	— 13
Icosariu (zmilicula)	4 54	12 10
Jumetate idem	2 27	6 5
Cuartulu idem	1 13	3 2
Rubl'a de argintu nou	3 89	10 20
Jumetate idem	1 94	5 10
Cuartulu idem	— 97	2 25
Piesa de 20 copecice	73	2 —
Piesa'-a — 15 —	—	1 20
— — 10 —	—	— 80
— — 5 —	—	— 20
Rubl'a vechia	3 70	10 —
Arama golosanga	— —	— 3

Art. 2. Acestu cursuri se voru pune în vigóre de la dî'a acestui decretu.

Art. 3. Se va constata de indata în tôte casele publice numerarulu esistentu, si se va adauge diferintîa'-acelora monete, la care au mestîecîutu si suire a curaului.

Art. 4. si celu d'în urma. Ministrulu nostru secretariu de statu la departîmentulu finatîeru este insarcinatu cu esecutarea ordonantîei de fîa.

Datu în Bucuresci la 13. februariu 1865.

Alessandru Joanu.

Ministru secretariu de statu
la departîmentulu finantîeru.

Bucuresci, No. 284.

„Romanulu" a inviatu sub idîotîtucîa numae de „Trompetta Carpatîloru." Statîunîlu pu bucurie inviarea lui, cîi-ci ne credemu indreptatîtî a sperà că va propagà intielegîtunea si marile idîee pentru carî se luptà mai nainte.

NOUTATI ESTERNE.

Desbaterile adresei în senatulu francesu.

Siedintia din 11. martiu. In urulu trecutu aminîtramu în cîte-va cuvinte despre vorbirea lui Rouland, în acîi o reproducemu precum si permite spatiulu, cîi-ci importantîa'-e sîu ne lasa a o trece cu vederea. Rouland foistu ministru, si presîedîte consîliului de statu, dirigintele bancei se pronunciâ astfîu despre statu si bescrica: „Partîdi noutîs, desau fostu catolici bunî, nu permisera ca pretensîunile bescricei sê-si ciupe validitatea fatîa cu guvernulu. Ei avura datone si libertati, ca nici una papa nu cutedîà a le desconvinîà. Cau'a acestîa-e simpla, ch-ei afacerîle nu se tienean de articulii credintîei, si ocasîunea infaîbilitatei papei — ce fu obîepta d'atît'a desputa — nu a'-s inaintea lóru dogmele credîtîei. Partînîi nostri nisuira purure a asecurà statula în cortî'a tendîtuciloru ultramontane; si asta-fîu intemelata mîi-ca'-pasu posabîlîu intre statu si bescrica. Ei cunosura doctrinile cu pre tempîi lui Georgie VII. si Bonifacîu VIII. si sciura că aceste tintesu la subjugarea guvernului civîlu. D'aceea regele si poporulu, presîti si mirenii fundara libertatea bescrîei galicane. Si veri-cîte rele sê se vorbésca despre regî, parlamînte, si legislatori; aîsta'-e adevarata că nici unu papa n'a scusata Francîa de cretîca, si n'a denegatu regelui titîulu de „fîu primogenîtu ale bescricei." Ca s'atînge de concordatulu lui Napoleone I., iar'-acestu-a aunt tôte drepturîle castigate de regii vechi; art. 16. o spune acesta'-aîsîu, si o claresce relatîunea bescricei cîtra statu. Oratorele nu vre a vorbì de drepturîa natîunale, dar' amintesce d'unu puntu. Noi toti firamu asprinsi de encîclica si de alaturatula Syllabu. Amu trebuitu sê presupunemu că asta'-vre sê fie regula la conventîunea de 15. septemvre, si în adeveru aîtu respunsu nici n'a sosîtu mca de la Roma. Amu potutu crede că dara nici focusu neplacerî Vaticanului, si Roma'-si va respunde în atare momente eîrundu atari neplacerî. Ca mare dorere amu trebuitu sê oprimîm că demîtatii bescricei se opunera legîloru. Ce se intempla astadî, nu pote fi de cîtu urmarea sistemei bine precalculate a unei partîte potîntî, a defîui asta partîe, e de importantia. Nu acum pre asastula partîe, candu vorbesca despre capulu bescricei nu sîtu respectîu cu care i-au datoriu. Dar' dupa parerea mea, pre asastula partîe l'au seduse prin intrîgu si asta-e face partîîa ultramontana. Asta partîia dominece acolo pa potere supréma; iar'-adeveru ea e ascunsa, dar' dosa'-e adevaratulu guvernu, care conduce afacerîle în numele papatîului. Vomu vedè indata cum a descrîsu-e asta partîia unîu d'intre episcopii nostri; ieu-i-asa numai resumatîi idéîlora si dorerîlora cîrcului francesu. Cela ce studîîza asta partîia, — ie'-n'am cocupatu multu de principele ultramontanîlóru — va observà, că e a amîca taturoru-a, carî se plangu pentru temperile trecute si defaîma prestîntele. In cause religîôse protîndu pentru sîne poterea eppalu, clerulu în subtrage de la eppi, ca apoi prontîmea se vede numai papatulu, ca d'aîta parte pe prestîmea mîrcna natîunale o sacrifica calugarîloru, carî afara de Roma n'aun patria; slabesce ai sîeîesce poterea eppale, si ast-dorî ca eppulu sê fie numai locutîunîte ale papei. Dupa asta partîîa libertatea ei poterea absoluta a papei; dondeca poterea civîle, nemicesce libertatea, si nîsne a subjugà lumea.

Domnilorî! Doctrînele acestîa partîi sunt cunoscute. Ei la-credu pre pap'a infallîbîle, care abaôrbe tôte drepturîle bescricei, si domnesce în numele lui Dîeu, supremulu domnu alu lumei religîôse. Santîulu parinte repetatîu dîstîatîu pre pamenta, de pre lu-

diele lui vine totu adeverulu; dechiararile lui sunt nerevocabile. Ela judeca despre institutiunile omenesci, iu antes judecîtii lui trebuiesu să se plece popórele si regii. Aceste principie ultramontane sunt descrise in dechiaratinea de la 1682, ce invetiatiu eppu de Tournay asterna sinodului de cleru. Mai nante se faceau despute a supra acestora principie, fara ca cineva ei căda in suptinse de a strică catolicismulu Francieiu, dar asta-dii, nu scia de ce, pare ca me trasu a spune ce o adevarata. Eppulu de Tournay protestă apriatu in contra invetiaturiei lui Grigorie VII. si Bonifaciu VIII. In 1682 mai cutediara a dice cîte-va pare potere numai in casulu religiôse, si că dechiararile lui sunt revocabili pana ce n'au primitu incuviintarea beserieei intregi. Cardinallu de Lorraingia dechiară in sinodulu de la Trientu: Na potu denegă, sunu francesu, am studiatu la universitatea de Parisu, si noi amu pusu sinodele d'aupr'a papei, cunoscutu au sinodulu de Basilea, dar' un viitoru sinodele de Florentia si Trientu, si'n asta privintia va fi mai usioru a nu uciide, de cîtu a ne face ad credenza. — Dorel! Se ajunsesu, dacă partîta ultramontana voindu a straplantă la noi invetiaturele ei, defaima dechiaritatinea d'in 1682. Asta-dii e moda a vurtă despre eppii vechi ca despre curtenitori regilorn. Si ilea ei Hatzfay, Noailles, Bossuet, Bourdaloue, Fénelon, si mai tardiu Beausselt, Lalusserie, Feutrier sunt toti crestini degenerati asumedandusi ca teologii de acumu. Na trebue ad uitinu că unii d'intre acesti-a fara viptimele revolutimei, sigilara cu sange credintîa cătra rege si religiune. (Impresiune.) Io doresecu pace, dar' ca catolica galicana, considerata invetiaturile pretentiei, vreu redăpezarea costiunei. Invetiaturele trebue si le primimu, sau si le respingemu. Daca sunt reale, si denegarea de astea legi. Acesu nu se pote compatinare, daca nu entelăsu a caută in ochii unoru invetiature, cari ailesca pre imperatulu cu in antea tîtrei si asacerea de ucu drepturile poterei civili. (Forte bine.) Este mai durnuiu in Francia, cau ceea ce descoperiri intregi. Acesta diurnalu e incredintiatulu intimu alu ultramontanilorii. Redactorii lui au mai multu credimentu la Roma'e, de cîtu unii cardenali. Scriu Epoteta sunu explicate, si numai'n'a cumu oficiale alu ultramontanilorii — poterea supremu a papatului fatia cu cei ce au potere numai omenesca? Acesta diurnalu dice că regele care ad ucu de la religiunea presencia de santulu scaunu, e nedemnu de domnire. Pe regele necredinciosu e iertatu a lu detronă, că-ci ella fu numai vasalulu lui Dêleu, pre care l'a tradatu. Dacu asta spune ad ucu, ella nu mai sunu'n'ale epoteatulu, nu me sparie d'asta vasalitate; dar' daca cugetîmu că santulu scaunu ostinde vasalitatea de la Dumnezeu la morali, de la morala la incuviintarea lumesci, atunci vomu precepe: ce inscima asta vasalitate? si ne vomu sparia de urmarile ei. (Impresiune). Asta-fiu dice art. 24 din Syllabus că beserica'n'are potere Divina a'si pune limite, si d'aici ar' deduce poterea suprema absoluta. Jertu-mi scusatiu se citesu cîte-va pasagie d'in epistolu lui Davin „Vietia lui Gregoriu VII.“ Acesta Davin i a numitu intru'o epistolu ailtfelu a'i partinutoriu ideilorii pose in minte. Ella affirma că papa'are drepta a detronă pe regi, că-ci, dice, interesele spirituali sunt d'aupr'a intereselorn cetoneli. Ta fine spune si art. 1 si 4. d'in Dechiaratinea de 1682 sunt falsificate, si asta-dii e in contradicere cu mintea sanetôsa si cu preaciniu canonica.

Gen. Husson: Eleptisesca-se legile aduse in cuntra'i jesuitilorn, si ingrul'este-sa pacea.

Carden. Donnet: Observa că abatele Davin deptinde mai multu de la ministrulu de invetiamentu, de cîtu de la cardinallu de Parisu, că-ci e catechetu'n scolu publicu.

Roulan d: Io, Dômne! nu vreu si acesu pre minciu, nici pre cardinalu, nici pre ministru. Am citîtu pasagiulu ca si vi acesta scolu invetiatura. Prin atacuiu facutu dechiaratinei d'in 1682, ultramontanismulu voiesce a nemici invetiaturele vechie a'le intieplatinei si temporariei cari decresesu tempu cîtu de lungu forterea beserieei. Ca'n'a fi princi. In privintîa acestu'a tragu atentiunea caer a supra'a unui evinemenu importantu. Sub imperiulu prima a existatu o societate remanita de la scinciile si bunetîsie sale, societatea preotilorn de ordulu Sfîntul Sulpicie, cari lungu tempu conduseara institutulu teologiei de Parisu. Acesti-a propagau temporinu'a vechie, d'acesta ultramontanii incepura si pe acesti, Sulpicianii se eschisera de la institutu, si tenerii invetii invetia acii masamisie nume, menite a turbură spiritulu (minzare) si se ne intimpla la St. Sulpicia si-are parechia in tôte institutele teologice d'in Francia.

Gen. Husson: Aceste sunt plantele jesuitimului

Roulan d devine acum'a la monastiri. Prim'a nînsuîtu a ultramontanilorii este a ostinde vieti'a cangaireesc. Jertati-mi se spunu cît le nu privesen cu bucurie le ordurile religiôse, cari dau focura vînîtu de seracia, se inavutiescu rapedu. Nu-mi place candu vedu că ei lasa ca onor, preotii comunali sengui si se ustanesca si si aduca sacrificie, dra mediilocele lu zu d'un'masa lora. Beserieele sunt seracie, monastirile avute. Mi pare rea cît scôlele lora le innaintiesca, deci recunosesu că le deregu bine, dar' cum instrucia ei tencrimea in sentimente inimice, cari aru trebui nemicite in interesulu viitorului? Din parte-mi, io tabesesu mai multu pe plebanii seraci, modesti de prin sate, cari ne insotiesca de la legana pan'la mormentu, si impartesesu la dorerile si bucuriile nostre. O sparu că nemulti sunt eliminatie principali a le poterei ultramontanilorii. Na voia pomeni ce se vorbesce despre estinti'a nelegale a monastirilorn. Imperatulu a voitu a estinde preste toti bunacîterii romînei libere; (ante de 1848 ella erau monastiri in Francia, numai apoi se constituira dra-si tôte cele sterse intre 1780 si 1830.) deci n'a voitu a impedesca nici reunirile relige. Iluse a facutu. Dar' ca si'nmpregiuro esesesie, cînsu ce cîtiva ani ante d'asta'a nu mai concede infiintarea de monastiri. Intielepta decisiune, cugetu ca si se efeptuesca. Monastirile se trasera de sub jurisdicciunea episcopilorn. Intelepciu Portalia a demunstratu deplina că nu se pote concede ca calugarii avuti si fie supusi d'adreptulu Romei, care i intrebuintîza de arma. Jesuitii si capucinii nu trebura cardenalilorn si ordinele mai ostesesie beserieiei si institutele lorn, nu acesti calugari scrisera la Roma, denunciandu fapt'a de rescola contra santului scaunu si instituitiunilorn monarchiei. Ei'nsu'si ce respunu Roma, dar' cu totii canôsecesu constanti'a cardenalilorn si suntemu scuti ca in man'a lui nu e periclitata autoritatea epiphoru Francei.

Br. Vincenzi: Ne'am pusu ambele relegile, si le impracsăimu, cum face Italia.

Roulan d respunde că ei vorbesce aci numai despre tactîca ultramontanismului, care nasce a'nmulte poteresu globalele beserieei francesie. Pôte am spusu pre multu, dar' Dvôstra sunteti polîtice, acîi că ai parintii nostri le-au dîsu tôte acesle. Ce'a insemnîa de estinti, cînd ne'ai pusesu ca potemu noi vorbi ca parintii nostri? Ultramontanismulu face nîsce pretensiuni cîta ei ce potinîta a ne ailă cu ela; dei progresulu relig. e possibile numai prin o alianta inter ela si Francia. Ce'a asta alianta nu mai atuci e ca potinîta daca statulu vede in religiune o potere civilisatôre, si nu o potere ce nîsce s-i ink drepturile cele mai necesarie. Acum'a voia pretinde ca fîe ultramontanii'nsu'si pre'n'a prosa. Unde d'inter invetiatii nostri eppi, de presenta metropolitu de Tours si eppulu cu malta nîgre in 1853, pare-ma-se despre ultramontanismu? „Ultiarre,“ voiu cetî acestu pasagiu d'in cercularuiu eppesca si Dvôstra me veti precepe. (Eppulu dice la capetulu cercularuiui cumca preotii a devenitu o potere inferioriata si de ucenicii lora, ca si ucenicii'nsu'si ge verne.) Ach preotii relig. inerica a face revolutiune.

Thayer: Pra'n relig. nu va ruină guvernele.

Roulan d: Dvôstra, ca si ministrulu de Toru emise cercularile'i, scîu că le voru denuncîă la Roma, dar' si-implini detorîtîa. Acum'a intreba de la ultramontanii'nsu'si ce ne ar' mai trebui de'n'a preacinstî. Scîu io că papii nu cautau cu ochi bunî cătra ea, si o considerau de o protestatiune francese contra'n Romei. Ultramontanii sub conducerea lui Gueranger o'nscunesesu'n'a'nsu'si Francia'n'a'nsu'si eppiporu Francei. Si de ce o'ai schimbatu fara de causa cantarile si rogatiunile nôstre? De ce ne rogăma atunintre noi cu parintii nostri, de ce ingrensimu comunele cu apsus mari? Ai'nc'odă, ca ne'ai ajutatu cînd ne'ai pusu'n unitate fu vorba acii, ci partîta ultramontana siuni a nemici privilegiele beserieei galicane. Ea'n'a'nsu'si ne'a ucisu ierarhii'n'a'nsu'si ierdegatîo, acestu judetiu, ce judeca fara de a ascultă, facendu si taca tôte. Dîcu, Dvôstre si parintii Dvôstra pastrare drepturile lorn, au reconsecurea judecatîe de la ierdegatîo-congregatîa, cînd a francesie fi invetiata si cunosca nîsce regule de temperantia, ce noi astadii nu le avemu; ca nu acîi ca papa'si-au predatu conscientîa si judecata — cui? congregatîonei, care numai pentru'n'a'nsu'si ierdegatîo beserieei. A'tom-potîntei ddieesei. Parintii nostri scîura ca negotiatîunile au s decengre cu papa'n'nsu-si. Nu-e mai periculosu de cîta judetiulu cu ghiu'ra'n'a'nsu'si (congregatîonu.) Si unii atare judetiu si se supunu unu episcopu? acestu-a si poteprasca pre unu preotu? Ba! ba! (Forte bine! Asa e!)

(Dupa o pausa, ieli care multi senatori i grutulara, Roulan d continuă vorbirea:) Dîcu! Continuu vorbirea mea iloala dar' severa despre mediilorile partîtei ultramontane; pôte voru dice că denumesu, da, io denumesu pre ultramontanii politicei, ce trebue stîrpitu intru interesulu statului si ala beserieei. (Forte bine!) Dîcu! ce derere am trebuitu si supunu a ultramontanismuiui nîsce s ailă episcopatulu francesu, care la noi si-cunôsce demuntatu an, acîi că e chiamatu de Dîeu pentru implinirea detorinîtei sale, si dominîtata lui deplinie de la misiunea lui. Jna prinu episcoporum. Jna un uita massimă: Opportei episcopos regere regnum Dei, noci acesta mare cu venta: Ite et docete gentes! Acestu-a nu e unu drepta etichiu alui San Petru, ca se estinde preste toti apostolii si urmatorii lora. Pe acestu-a e basata beserica, consecîuta cadînsa si libertatea beserieei. Dar' ce vedemu de cea laita parte? Tîranîi, unîtata ce absorbe tôte, Atotpotîtîa ddieesca dîpasa in manele unui omu. — O! sata-ma e inventata'n parintîoru nostri, nci a eppilorn nostri, cari scîu că au primitu missiunea de la Creatu, casi apostolii. Dar' scuti ce se intempla? In giurulu eppilorn s'an formatu unu cercu nevedutu, vreu vedi cum va cutedia si denege acestu'a că-ci capulu si manile mi-su pline de documinte. Sun mai intieleptu de cîtu se treci mai departe de a ceste observatiuni generali. S'an intrebatu mediilorn: trebe pentru a ridică episcopatulu si a la supunu congregatîonei. Preotii domnesc pre eppu la Roma. Bietulu eppu cautu si se plînsesu acestîi intrebatîu. Ai scîutu dar' ce si spunu.

In 20. I. c. prîmi Imperatulu deputatîunea senatului, care i predede adresa. Maj. Sa dise intru altele: Me multumesesu candu vedu cum senatîi'n apreciuesesu faptele guvernului meu. Sa inceputulu deshaterilorn se sente ve mulinîsceire in fie-care anu, fîindu pareerile deschîise. Dar' nu prestu multu udeveniu devine chiaru, cînd se impreunesesu si impreunesesu, adresa'n areta contielegerea ce — precum dice Montesquieu — esfate intre guvernu si conselîu. Sê ne bucuramu pentru'ideile ce predomnesecu in consilîu. Spunerî senatîei sunîuntinte si incredîntîare mea, pentru intieleptîunea si patriotîsmulu lui.

Deshaterile adresei in ossa deputatîîorn s'an incepu'tu. Sunt inserisi 30 oratori. Opusetîune cere libertatea presei, a reunuinîorui, alegerea consiuîorn de obstie. Multe amandamînte se referescu la finanta.

VARIETATI.

— *Congresulu serbescu* — dupa „Gen. Cor.“ s'a ocupatu in 27. I. tr. de reducerea protopopiatelorn si de'nmulîrea'n protopopiatu sê ajunga cam 30,000 de suflete. In diecesele de Temisiora si Versetîu nu s'a facutu reducere, ci e acepta despartîrea diîecîei de cătra Romei. In ziel. din 1. I. c. se desbatu organisarea parociilorn, si ziel. din 2. I. c. se continuă sa'nsu'si.

— *Magistraterea numeiora* a luatu o dîrepîune minunata, *inter alulîtîm* numai *de ase ani*. Doi frati, Solomonu si Bernatu Friedmanu cu inculîtîare prin naita si-magiarisara numele la „Rimay,“ si'n'a'nsu'si Francia'n'a'nsu'si, si cîrsîti cu inevitîare pre'nalta prinescu unu nume non Karma'n.

— *Demanîri.* Dia G. Brasenau fostulu jude prim. cerc. e numitu asta-ori la Arada, ca fîu av. Nic. Philimon o numitu de protocol. cot tota acolu.

— *Indreptare.* Partea notîtiei impartesite in Nr. tr., — Despre sunîa'banîoru adunati pentru balulu si concertîu'n'ajutîoru'l romanu, carea pentru colecta'n de la Oradea-mare, are a se modifîca inconsecîutîna-se cîi sunîa'n costîunata au soaîtu la adresa'n redactîoni. Aceasta'n'are de unde a'sa si transpusa la comitetulu resp.

(*Aviso*) ? Intielegandu d'inte'o epistola a tatalui meu, că dapa departarea mea din locula nascerei, in comitatulu Zarandu, unii inimici ai mei cari nepotendu-e a mi ailă sunîa si pentru, — carea pentru faîm'a, cîi finda cu in Baitia, asi fi predata pre unu cîne de acolo de 500 fl. sau chiaru galbeni, cu care ai apoi sasa fi fugitu in Principatele danubiane, — si cercandu-se politîa'nsu, nu asi fi potutu aflatu; — asiadar, atîta spre scîintîa'si cunoscîutîa'a acelui, care dice a me fi cercetu in Baitia cîtu si spre a scîe'a, cari am avu eri si ce afacere cu mine, am onore si-inconsecîntîa, că nu sum fugitu in Principate, ci me aflu in Acîna comitatulu Zarandu, da, distrîsata in inclîutîa Judetîu cercuale. — Acîna, 15. ianuariu 1863. Constantîu Groza Colîni diarîstu.

(*Provocatîune.*) ? Prê. onor. D. protopopa gr. res. ai ainîsera'n'ajutîoru'l sêu aîna bunetatea de a face vre o deslucîre, carei-a Norme cuntînu necesdîta Dan de la besîerîcele romane gr. res. a la districtîulu amintîtu pentru revederea acestîora besericesei cîte'gana la 16 I. c. a la de'nsu'si care besîerîca pre anu? Nu cum-va dora acestîa-se intempla la ntrasa nu anui ana sîa abasa indatanatu inca a lu ierarcîei serbesei? De ar fi asîi apoi fîresc ca acesta cu redînîerea metropolei romane acesta acum are se incete.

Un preotîu distrîctuale.

*) Pentru asemenea lucruri, scrîsori deschîse, afîscri personale locali, etc. deschîdem unu loc separatu, — intîlegîndu de ele ca pentru sumanele politîcesci. Red. ne e responsabîlu, si respînsîu'nu de a redă tagesle proverîse pentru besîerîca.

Proprietariu si editoriu: Sigismundu Pop.
Redactoru respundetoriu: Alesandru Romanu.

Tipariulu lui TRATTNER-KALOYI.